

Locuinti'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Stra'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Preliatu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pro annu, — 2 galb. pro 1/2
de annu, — si 1 galb. pro 1/4 de annu.

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 27 aprile-
9 maiu. 1868.

Desbaterile casei reprezentantiloru Ungariei asupr'a proieptului de lege in caus'a greco-orientaliloru, s'au inchiaiatu in siedinti'a de asta-di. In nr. 45 publicaramu proieptulu de lege, care o. cetitorii nostri voru binevoi a-lu intregi cu amendamintele facute in decursulu desbateriloru, câte s'au primitu, si cari se vedu parte d'in raportulu dietale d'in nr. tr., parte d'im celu ce urmeza mai la vale si d'in celu ce va urmâ in nr. viit. Vedicendu iubirea fratiesca, documentata de serbi si cu acêsta ocaziune, simtîmu bucuria câ ne vedemu celu putienu intr'atât'a mantuiti de ei. — Mai amintimu d'in siedinti'a de asta-di, câ la propunerca d. Fl. Varga, comisiunea de 10, la care s'au indrumatu cererile procurorului generalu C. Ratu, impartesîte in nr. tr., imputienendu-se cu unu membru (Gozsdu), se va intregi. Dlu Varga pretinse ca noulu membru sê scie bine limb'a romana, si C. Tis'a reflectâ câ la astfelu de ocaziuni, cas'a totdeun'a procede dupa cum se recere. Vomu vedè. Exemplariile de prisosu d'im nrii, in cari d. procuroru generale vede „agitare contra integritatei teritoriale etc.“ ni s'au confiscatu mai inainte.

Parlamentulu germanu vamalea desbatutu joi'a trecuta cestiunea adresei. Telegrafulu ne spune rezultatul discutiunii: adres'a fû rejectata si se primi ordinea dfilei cu 168 de voturi contra 150. Deputatul Benningsen fû raportorulu proiectului de adresa; elu accentuâ in discursulu sêu in unu modu forte respicatu ide'a fundamentale a adresei, adeca ide'a natiunalitâtii. Minoritatea imposante de 150 de capete este unu documentu destulu de invederatu, câ, chiaru si intre referintiele de facia nefarorabili, câtu e de mare numerulu acelor-u, cari au primitu pre stindardulu loru devis'a: *unitate natiunale si liberalismu*. Eca motto, sub impressiunea carui-a, mai currendu sêu mai tardîu, tota Germani'a se va intr'unî.

In Franci'a, pre langa scirile de pace si resboiu, cari se respandescu un'a dupa alt'a, atentiunea publica se ocupa mai vertosu, de alegerile noue. Resultatul acestoru alegeri va fi indreptariulu politiceii lui Napoleonu, fiindu câ pentru una actiune d'in afara elu are lipsa de unu parlamentu supusu si ascultatoriu.

In senatu s'a inceputu discutiunea a supr'a legei de pressa in 4 a lunei cur. In dui'a prîma a discutiunii s'au destinsu mai vertosu: Maupas, Ségur d' Aguesseau si Hubert Delisle. Cei doi d'antâiu au fostu tipulu adeveratu alu celoru „siete intielepti“, cari s'au luptatu in corpulu legelativu pro langa ideele invecchite.

Ministeriulu anglésu se afla de facia intr'o puse-tiune forte critica si confusa. Disraeli s'a sintitu silitu de a provocâ pre Gladstone, ca acestu-a sê propuna votu de neincredere in contra lui; Gladstone, a buna sema, nu multu va asteptâ pentru a impleni dorintii'a presiedintelui de cabinetu. Insc dificultatea nu va fi delaturata prin acêst'a, ci va fi inca mai ingreunata, fiindu, câ in istoria Angliei abîè ai potè dà de unu asemenea precedentu. In casulu de facia adeca, nu este numai o crise ministeriale, ci si constitutiunale, fiindu câ intreg'a teoria despre majoritatea parlamentaria este restornata, daca ministeriulu presinte, chiaru si dupa unu votu directu de neincredere, in locu de a repasi sêu de a disolve parlamentulu, aru face declaratiunea, câ pana la alegerile venitorie va remanè in oficiu.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei deput. d'in 7 maiu.

(Urmare d'in nr. tr.)

Ales. Mocioni sustiene, câ prin trecerea metropoliului Atanasiu la uniune, metropoli'a romana neunita n'a incetatu de jure, ci numai de facto, propune dara, ca cuventulu „se infintieza“ sê se suplinesca prin cuventulu „se restituie.“

Maniu vorbesce in asemenea sensu; regretteza, câ serbii in siedinti'a de eri provocandu-se la privilegie au vrutu a-si atribui ore-care superioritate, asta-di era-si insinueza romaniloru, ca candu acesti-a ar pretinde o pusetiune separata. Maniu se invoiesce, ca sê se puna intre clausula si cuventulu „coordinata.“ (Strigate: nu ne trebuie, sê remana!)

Simonyi doresce, ca totu cetatianulu tieri sê fia egalû indreptatîtu, si se mira, cum se mai pote opune cine-va egalei indreptatîri, acum candu a trecutulu tempulu privilegiiloru.

Miletics partinesce amendamentulu, pentru câ regele n'are dreptulu de a arangiâ ierarci'a; respundindu lui Borlea dîce, câ sêrbii n'au immigratu in tiera; acêst'a se pote dîce numai despre acci-a, cari au venitu cu saculu si straiti'a, serbii inse au venitu chiami de Leopoldu, pentru ca sê scota pe turei d'in tiera.

Nikolits si Stojacskovits vorbescu pentru amendamentu: cestu d'in urma face istoriculu ierarciei nainte de immigrarea sêrbiloru (strigâte d'in partea sêrbiloru: nu immigrare! laritate mare d'in partea celoralalti deputati). Spre a documentâ, câ regimulu ierarciu a fostu numai alu sêrbiloru, citeza doue pasagie d'in cuventarea lui Siagun'a, tienuta in congressulu sêrbescu la 22 sept. 1865 in Carlovietu.

Puscariu repetiesce cele dîse de Mocioni, câ metropoli'a romana a incetatu istorice, dar nu canonic, si câ sêrbii au pusu man'a pe averile besericesci.

Babesiu nu se provoca la istoria, pentru câ diet'a nu e academia sciintifica; nu e vorb'a, câ ce numire a intrebuintiatu unulu sêu altu sinodu, ci vorb'a e de esenti'a lucrului, si in asta privintia „egalû indreptatîtu“ corespunde cuventulu „coordinatu.“

Mai vorbesce Dimitrieviciu pentru amendamentu.

Sig. V. Popu: Onor. casa! Am credintu, câ dupa procesulu nostru divortialu vomu ajunge una dî mare, in care ne vomu despartî cu iubire unii de altii, a thoro et mensa.

Dara vedu si esperiezu, câ acêst'a sperare s'a nimicitu. Provocarea la privilegie face a ne cutremurâ in credintia, câ ne vomu despartî unii de altii, ca frati.

Ei, onor. casa, se provoca la privilegie. Ei voiescu a negâ egalû indreptatîrea; ei vinu gat'a cu totu felulu de documinte, cu totu felulu de arma, pre candu noi ne-am propusu, câ nice nu vomu replica, câ nu ne vomu dimiti la opumârî; dara candu i vedemu dîcundu-ne, câ am statu sub scutul loru, si am affatu refugiu la ei, sum silitu a-mi radica si eu graiulu si a replica cu o simpla anecdota. (Strigâri d'in tote pârtile: Sê audimu!)

A fostu odata unu tiganu, care aveâ prunci multi, d'intre cari unulu era de totu golu, avendu numai una legatore la grumadi. — Cine-va lu-intreba: si acêst'a este fiulu teu? Da, respunse tiganulu, acêst'a e fiulu meu adoptatu, — eu lu-imbracu. (Placere mare).

Asiè am fostu si noi cu acelu scutu sêrbescu, cu acea adoptare; asiè au imbracatu si serbii pre romani, ca tiganulu pre fiulu sêu adoptivu. (Haritate, aplause generale.)

In baserica ni-au impusu limb'a loru, in locu de episcopu romanescu au numitu episcopu sêrbescu, nici la atât'a n'am ajunsu, câtu sê capetâmu unu preutu romanu, dar' nici de calugaru n'au primitu pre romanu, pentru câ s'au temutu, câ acusi va deveni episcopu. Cu aceste-a ni-au multiemitu, câ li-am immultitu turm'a loru. (Placere).

Privilegium est vulnus legis. N'au dara, dloru, ce se laudâ cu acele privilegie; pentru câ cine se provoca la privilegie, documenteaza, câ n'au avutu dreptu, fâra i s'au datu ce-va dreptu.

Candû au venitu serbii sub Cernovici, credeti dloru — daca-e sê incaldîmu istori'a — câ pentru scop'a au venitu, câ acolo li-a mersu bine? (Placere, Sgomotu) N'au venitu pentru ace'a, ci pentru câ au voitû sê scape de turci. Dreptu, câ venindu aici, asemenea au trebuit sê se apere de turci, pen-

tru câ altmintrea sfor'a turcesca i-ar' fi gadelitu prea tare la grumadi. (Aplause.)

Ce s'a intemplatu dara? Candû la, 1700 sub Atanasiu, a trecutû una parte a romaniloru la unire, cu tote câ au mai remasu multi in credintii'a vechia, remanendu in Transilvania pana la 1812 fâra de episcopu, lucru firescu, câ au trebuit sê merge unde-va.

Dara sê creda fratii serbi, câ mai bine ar' fi facutu romanii, daca ar' fi remasu de sine si nu s'ar' fi dusu acolo: câci, repetiescu, n'au avutu nici o scutire.

Faptele suntu cunoscute, nu voiescu a le mai aminti. Acuma, candu e vorba in acesta alinea de egalitate, inca vedemu iubirea cea mare, cu care suntu câtra noi; câci in acesta alinea este vorba numai de dreptulu nostru, si totu-si ei nu vreu a ni-lu recunosce, ci se abatu in coce si'n cole, si voiescu espresiunea „coordinata,“ sub care intielegu propriaminte subordinatiune. Asiè credu, câ acesta alinea espriime chiaru, câ suntemu egalû indreptatîti, ce vomu si fi, si ce ar' fi trebuit de multu sê fimu, (O voce: Da, inse in privintia baniloru), aici e vorba de dreptu si nu de bani, despre bani vomu vorbi la aline'a 8-a.

Partinescu testulu originale.

Trecendu cas'a la votizare se primesce testulu originalu.

Mil. Dimitrieviciu cetesce §. 3 alu proiectulu de lege.

Referintele Ign. Kacskovics cetesce raportulu comisiunei relativu la §. 3.

Dimitrieviciu observa, câ este de prisosu si necorecta motivarea unei legi prin provocarea la alta lege, carea si altmintrea la capetulu acelu-a-si proiectu este abrogata.

Suetozaru Mileticiu ar' fi doritu, ca guvernulu sê fie fostu propusu una lege generale relativa la confessiuni, care ar' garantâ autonomi'a si egalitatea de dreptu a toturoru confessiuniloru, atâtu facia cu statulu câtu si intre ele inse-si.

Aureliu Maniu: Scopulu acestui proiectu este asecurarea autonomiei basericeii gr. orientali. Modificatiunea nu cuprinde decâtu aceea, ce provine d'in insu-si dreptulu de autonomia, — Nu primesce §. 3, asiè pre cum este formulatu. Cere primirea modificatiunei.

Lud. Simonyi asiderea nu vede cu scopu motivarea legei prin una lege de mai nainte, inse d'in cauza, câ legile d'in 1848 au enunciatu separarea basericeiloru romane si sêrbesci si le-au garantatu autonomia, vede forte de lipsa mentiunarea acestoru legi. Doresce primirea raportului.

Colom. Tisza nu precepe caus'a pentru carea nu voiescu a intrebuintâ espresiunea: „intre marginile legei.“ Doresce adoptarea testulu comisiunei centrali.

Ales. Mocioni si Ioane Puscariu propunu omiterea incisului, facutu prin comisiunea centrale.

Adolfu Dobránszky partinesce modificatiunea.

S. Bónis se dechiara pre langa modificatiunea comisiunei centrali.

Paulu Nyáry: Cu parere de reu trebuie sê me exprimû, câ suntemu siliti a aperâ libertatea in contra loru. Candû chiaru le-amu denegâ noi libertatea, ci aru-avè detorintia de a rechiamâ garantarea deplina a libertatîi religiunarie. Ei bine domniloru! (adresandu-se câtra serbi) cugetatu-ati dvostre prin ce se asecurza libertatea? Prin lege. Si ce este legea? Legea este abusu daca nu garanteza libertatea. (O! de nu s'aru abate fratii magiari neci candu de la acêsta marturisire. Cul.) Si dvostre totu-si, de câte ori vi se desbatu institutiunile religiose, ve provocati neincetatu la trecutû, la diplome, la ordinatiunile unoru individi, fiindu câ unu principu, care nu este constitutiunale, nu e decâtu unu individû, care nu dâ neci o garantia. Me dore, câ trebuie sê marturisescu acêst'a, pentru câ, intr' adeveru, nu este lucru placutu a te luptâ cu acei-a, cari se provoca la trecutû, si una invingere in contra loru nu ar' insemnâ neci decum triumfare, si eu credu, sê nu ascultâmu de ei, ci sê le asecurâmu libertatea in contra vointei loru. Voteza pentru primirea §-ului, in intielesulu propunerii ministeriali.

Ign. Kacskovics partinesce proiectulu.

Svetoz. Miletics chiama atentiunea casei la impregiurarea, câ nefindû ea in numerulu recerutu prin lege, nu este capace de a decide.

Notarii numera 196 de deputati d'între 404, cari au fostu verificati, si asiè nu este majoritate absoluta. Cas'a se disolvè, continuarea in diu'a urmatoria la 10 ore.

Siedintia casei deputatiloru d'în 8 maiu la 10 ore.

Dupa autenticarea procesului verbale d'în siedintia trecuta si dupa comunicările îndatinate — ministrulu de comerciù Gorove presinta tratatele comerciale inchiaste in numele Maj. Sale cu Prussia si confederatiunea nordica, cu Bavaria, Wurtemberg'a si Baden; se roga de casa, ca sè aprobeze aceste tratate si sè treca cu vederea, cã tratatele d'în cestiune s'au inchiastu in numele Imperatului Austriei; asigura pre cas'a reprezentativa cã de acum nainte asemenea acte se voru face in numele regelui Ungariei.

A. Csengeri raporteza in numele comisiunei regnicolare esmisa pentru a se consultã cu deputatiunea croata in cestiunea Croatiei. Acestu raportu inse nu se referesce la conplanarea cestiunilor vitali si publice, ce au deslegatu acest'a deputatiune, ci singuru numai la cladirea liniei calei ferate cãtra Fiume.

Dup'aceste se trece la ordinea d'flei. Se continua desbaterea speciale a supra proiectului de lege pentru afacerile bisericeie gr. orient. Presedintele voiesce a pune la votu § 3 d'în proiectu, care s'a discutatu inca eri, inse nefiindu deputatii in numeru ca sè pota aduce conclusiune, votarea s'a amanatu pre adi. Presedintele formuleza intrebarea, dar' lui Nicolics nu-i place acest'a formulare, ci poftesce ca mai antãiu sè se voteze asupra redactiunei originali.

Al. Mocioni provocandu-se la regulamentul casei, urgeza, ca §-ulu sè se imparta si asiè sè se in temple votisarea, fiindu cã obiectiunile ce se facu d'în una parte si alt'a, se referescu numai la unele puncte a le §-ului. Totu in acestu intielesu a vorbitu si

V. Babesiu amintindu, cã d'între amendamentele, ce se referescu la redactiunea comisiunei centrale, singuru numai doue au fostu atacate. — In acest'a cestiune au cuventatu inca Halasu, Justu, Etvésiu, Branovatzchi Tisa si Bonisiu.

Presedintele formuleza de nou intrebarea. (Se face votisare între sgomotu si confusiune mare. De acu si Ales. Mocioni voiescu a vorbi, dar nu potu veni la cuventu.) Se enuncia cã majoritatea primesce §-ulu 3 dupa redactiunea comisiunei centrale.

Se cetesce §-ulu 4. Comisiunea centrale propune, ca cuventulu „congresu“ d'în proiectulu ministeriale sè se substitue prin cuventele „sinode bisericeie“ si numirea de „congresu“ sè se interpoleze numai între parentesu. Stoiacovicu si A. Nicoliciu vorbescu in contra propunerii comisiunei centrale. — Mai vorbescu Tisa, Halasu si Bonisiu. Se pune la votu §-ulu 4 si se primesce dupa redactarea comisiunei centrale sustienendu-se inse cuventulu „congresu“ d'în proiectulu guvernului.

La §. 5. se face amendamentulu urmatoriu: „conchiamarea congresului nationalu serbescu gr. orient. ova medi-loci metropolitulu si patriarculu serbescu de la Carlovitiu.“ — Nicoliciu motiveza in scurtu acestu amendamentu; lu partenesce S. Bonisiu. Se primesce.

La §-ulu 6 comisiunea centrale a sehimbatu testulu „congresulu nationalu romanu gr. orientale“ cu cuvintele „sinodulu bisericescu alu romaniloru gr. orientali.“

I. Puscariu e suprsinu de procederea comisiunei centrale, carea n'a primitu testulu originale alu proiectului ministeriale. D'în diplomele lui Uladislau, Matia si d'în legile Transilvaniei documenteaza, cã Romanii si atunci au avutu biserica nationala. — Se mira cã comisiunea centrale numesce congresulu serbiloru „congresu nationalu“ si pre alu Romaniloru nu voiesce alu numi „nationalu.“

Lui Berzenczey i se radica pèrulu in verbulu capului audiendu cuventulu „congresu“ si poftesce ca sè nu se intrebuinteze de feliu. Apoi caletoresce prin Constantinopole si Romania de preste Carpati.

Sig. Popu dã deslucire lui Berzenczey pentru ce se numesce Primatulu Romaniei „metropolitulu Ungrovlachiei.“

B. Etvésiu primesce, ca si congresulu Romaniloru de confesiunea gr. or. sè se numesca „congresu nationalu.“

G. Ieanovicu: Insa-si dreptatea aduce cu sine, ca si congresulu bisericeie romane gr. or. sè se numesca „nationalu“ precum se numesce alu serbiloru. Cerculu de activitate alu congresului fiindu statoritu prin lege, numirea lui nationala nu pote fi in contradicere cu interesele tierci, si fiindu cã in §. de mai nainte se dice cã congresulu mai de aproape se va conchiamã prin metropolitulu respectiv, oratorele poftesce, ca sè se edica, cumca si congresulu romanu se va conchiamã prin metropolitulu Romaniloru.

V. Babesiu dupa motivele, ce s'au d'isu pan'acum, tiene de prisosu a discutã si mai departe asupra acestui obiectu.

Pentru sustinerea cuventului „nationalu“ au mai vorbitu Niari, b. Simoni, Maniu, Etvésiu, Cianadi si Somoghi, — contra: Székely Gergely.

Presedintele formuleza intrebarea si majoritatea primesce epitetulu „nationalu“ si pentru congresulu Romaniloru.

Urmeza desbaterea §-ului 7.

Babesiu doresce, ca cuventulu „antãiu“, contienutu in testulu originalu, dar eliminatu de sectiuni, sè se restituesca in loculu sèu.

Min. Eötvös cere, ca cuventulu „nationalu“ stersu de comisiunea centrale, sè se puna era-si dupa cuventulu „congresu“, cã-ci acest'a o pretinde paritate cu serbii, a cãroru congresu inca se numesce nationalu. (Aprobãri; se primesce!)

Se voteza si se primescu amendoune amendamentele, a lui Babesiu si a lui Eötvös.

Urmeza §-ulu 8. La paragrafulu acest'a s'au prezentatu mai multe amendamente; unulu prin dep. Branovatzky in sensulu urmatoriu: „Totu feliulu de pretensiuni, cari se voru escã d'în infintiarea metropoliei romane, nepotendu-se acelea complanã prin congrese, respektive prin compromisulu partideloru, se voru validã naintea tribunalului ordinariu, scutite de timbru si competintie.“ Altu amendamentu, presentantu de Manoilovics e urmatoriu: „In loculu cuvintelor: pretensiunile escate d'în despartirea ambelor metropolie“, sè se dica: „pretensiunile escate d'în infintiarea metropoliei romane;“ mai departe in loculu cuvintelor: „tribunalulu, care se va delegã spre scopulu acest'a de ministeriulu de justitia“ sè se puna: „tribunalulu, ce se va delegã in sensulu legii.“ Alu treile amendamentu a lui Halász suna in urmatoriu modu: „pretensiunile sè se valideze via brevi naintea tribunalului distribuitoriu, desemnatu in art. de lege XIV. d'în fa. 1836, si art. XIII. a. 1840 si infintiatu

spre scopulu acest'a in sensulu art. XVII. a. 1715.“ — Amendamentulu alu patrulu a lui Maniu: „Totu feliulu de pretensiuni, provenitorie d'în despartirea metropoliei romane, si anume cele cari se referescu la metropoli'a intrega, sèu la episcopatele singuratece, numai in casu candu nu s'aru potè complanã prin unu compromis, incercatu de amendoune congresele prosime, — ér celelalte, cari se referescu la comune beserecesci sèu la individi sengurateci, sè se valideze indata, scutite de timbru si competintie, naintea unu consiliu de siete membri, formatu numai spre scopulu acest'a d'în sinulu tablei regesci. In contra d'acisiuniloru si sentintieloru tribunalului acestui-a, de laturandu tote celelalte remedie procesuale, apelatiunea se va face numai la tabl'a septemviralã, si acolo sè se decida afara de sîru pre bas'a dreptãtii si ecuitãtii.“

Branovatzky se incerca a documentã d'în resolutiunile regesci, cã cuventulu „infintiare“ e mai corespundietoriu obiectului, nu se invoiesce cu tribunalulu compromis, ci pretinde trei foruri cu doue apelate.

Min. Eötvös sustiene, cã cestiunile de dreptu referitorie la averea beserecesca, la edificiulu beserecei si la fundatiuni nu se mai potu decide pe calea aministrativa, ca pana acum, pentru cã atar procedura nu corespunde principiiloru constitutiunale, ci e de lipsa a infintiã unu tribunalu. Tribunalele ordinariu nu sunt cu scopu pentru deslegarea acestoru cestiuni, fiindu cã pe la sedrie sunt reprezentate amendoune natiunile respektive, între cari prin atare procedura s'aru provocã numai conflicte; acest'a e caus'a, pentru care regimulu a proiectatu unu tribunalu delegatu, ca foru de antãia instantia, dela care apoi apelatiunea sè merge la tabl'a septemviralã. Mai bine aru fi, deca s'aru spune in lege apriatu, care sè fia acelu foru, d. e. cãti-va membri a tablei regesci.

Halász apera amendamentulu sèu.

(Siedintia se continua)

Transilvania.

Blasiu, 9 aprilo 1868.

Afaceri baserecesci.

(A se vedè Nr. 47 si 49 d'în Fedor.)

Progresulu. „Cine alãtura starca presente beserecei nostre preste totu cu cea de la finea sed. 17, candu s'a urditu sant'a Uniune, cauta sè fia orbu intunecatu sèu nebunu de legatu, deca elu cuteza a negã inaintarea, ce a facutu in totu respectulu. Sub ce jugu gemeamu atunci, si de ce libertate ne bucurãmu asta-di? Cãte beserece de pietra aveamu atunci si cãte acumu? In cãte scole resunã atunci limba nostra, si in cãte resuna asta-di sub scutul beserecei? Metropolitii nostri erãu diaconii superintendintiloru calvini, protopopii nostri portatorii de lectica aloru; clerulu nostru cãtu se pote mai umilitu, deca diutu, meseru, cufundatu in nescientia, orbu conducatoriu alu orbiloru. Esta-di avemu una metropolã si trei episcopie, un'a-fia-care incungiurata de cãte unu choru splendidu de consilieri bine prevediuti si ascurati pentru tote temporele, un'a-fia-care ajutata intru apostoli'a sa prin cleru luminatu, prin cleru, ce in majoritate multu precumpentoria si-a facutu cursurile gimnasiali si teologice in asediamente bine organizate, unii chiaru si pre la universitãti, — unu cleru preste totu prevediutu cu susistintia neasemenatã mai buna, de cãtu in ainte de uniune.

Aceste si de aceste audîmu de la aperatorii ab

FOISIORA.

Poesiele lui Andreiu Muresianu

(de Ar. Densuianu).

(Urmare d'în nr. 62.)

Periodulu antãiu (1839—1843).

Poetulu se lupta in acestu periodu cu limb'a si tehnic'a poesiei. Limb'a este forte simpla, de tote d'ilele, fãra inversiuni sèu nuantie si fãra sboru poeticu. Atãtu limb'a cãtu si ideile si imaginile sunt cautate fara succesu. Totu atãtu de simpla este si tehnic'a. Metrulu este, cu pucine exceptiuni, celu popularu trochaicu de 7. 8. silabe; singura concessiunea rime este cea artificiosa. Confectiunea metrului este tardia si anevoiosa.

Directiunea in alegerea obiectelor (sèu a subiectelor dupa terminologi'a franceza) este nesigura, ba se pote dice, cã nu este inca nici o directiune. Obiectele le afla cu anevoia, ér candu le afla, sunt de tote d'ilele, si i lipsescu ideile d'a le potè desvoltã, i lipsesce totu odata si entusiasmulu, aceea imbetare de amorulu, ce trebue sè-lu aiba pentru obiectu fia elu chiaru unu sentimentu propriu, fãra de care nu esista poesia, si fãra care obiectulu celu mai alesu, celu mai poeticu nu succede, sèu numai forte palidu. Sorgentii, d'în care poetulu iè in acest'a epoca materiele sale, suntu amorulu si desgustarea de lume, si chiar' de vietia. — In vanu! poetulu nu este inamorat, nu jace sub potenta amorului, si astu-feliu nu cunosce nici dulcele, dar' nici amarulu lui. Ori unde se incer-

ca a esprime sentieraintele de amoru, esiteza, abia afla cuvinte, si in fine se perde in alte idei, pare cã-si uita. — Mi vine alu asemena cu unu riulectiu care curge, curge, dar' d'în ce mai languedu, si in fine se perde in nesipu. Totu ce esprima poetulu in acest'a materia nu provine d'în pasiune, d'în sentimentu, si situatiunile nu au nimicu comunu cu poetulu, de suntu cugetate sèu imaginate, ér imaginarea nu este idealizata. Pentru aceea nici nu atingu anim'a intru nimicu, fora defleza numai, asiã dicundu, pe dinaintea mintei, impingandu-se succesivu ideile un'a pe alt'a, si in fine disparendu tote fara a lasã o impresiune.

„Nu se pote“ si „O plimbare la luna“ confirma deplinu cele ce am spusu. Aceste doue piese tracteaza mai inadinsu amorulu, dar' nu aflãnu in ele nici o schinteia de amoru, cumu trebue sè fia amorulu, si cumu nu pote fi altu feliu. In pies'a cea d'antãiu chiar' inceputulu cu „Cugetam u odiniora“ este cu totulu prosaicu, pentru-cã omulu in amoru nu cugeta nici odata, fora arde de doru, se teme si spereza.

Pe candu seriã si publica poetulu nostru aceste, unu omu, care scie ce va sè dica si ce este poesia nu potã sè-si face sperantia de elu, deca nu cumva saraciã literaturii nostre pe atunci ar' fi justificatu sperantielo puse in nisce inceputuri atãtu de primitive.

Acestã impregiurare cu atãtu este mai caracteristica, cu cãtu scinu, cã mai nu se afla poetu de ce-va renume, care sè nu fia tratatu amorulu cu unu succesu ore-care-va.

Cãte am d'isu pana acuma se potu aplicã cu deplina valoare si la poesiele alu caroru subiectu este mai multu sèu mai

pucinu desgustarea de lume si de vietia. Ci aci, ca si in amaru, totul este o reflexiune rece, o situatiune nejustificata, si mica d'în realitate, si cu sentimentu, pentru aceea si rezultatulu este totu aceel'a-si: recela si platiudine. O singura exceptiune se paru a face momentele in care s'a nascutu piesa „Asiã mi-a fostu ursita.“ Aici si-are si anim'a partesa, dar' numai momentan.

Situatiunea nu este trecuta si contopita in subiectu, si este numai identificata prin reflexiune ér' nu prin sentimentu. Pentru aceea nefericirea poetului nu este motivata. El plange pentru cã si-a propusu, si voiesce sè planga, ér' nu pentru-cã trebuie, si nu pote altu-feliu.

Pies'a de sub IX intitulata „Resunetu“ trateza unu obiectu deosebitu, adeca intolerantia confesionala. Fara in doielã, poetulu are aici unu fondu reale, in totu intielesulu cuventului. O eroare esentiale este in acest'a piesa, cã ea injura, in locu de a mustrã!

„Pasere galbena n' ciocu“ este poesia populara, precum ne spune insu-si poetulu in „Foi'a pentru minte“ etc. Nr. 63. d'în 1842; vedi si V. Alesandri in Poesiele popularie edita d'în 1867 pag. 373. Tiparirea acestei piese între celelalte poesie se va potè justificã prin aceea, cã poetulu inca va fi adu usu unele strofe.

Periodulu alu doilea (1843—1848.)

Poetulu a aflatu calea ce i-a fostu destinata. Elu lu amorulu d'o parte, — s'a convinsu, cã nu este terenulu lui, nici lu-mai atinge vr'e data. Elu incepe a cantã sortea u

solutismului episcopale. Si multi omeni se voru amagi prin argumentarea lor, cu atât mai usioru, că omenii voiescu si dorescu progresulu: apoi cunoscutu e că omulu a dese ori iă de realizate doririle sale, ce suntu inca numai in embrionu, — era candu nice macaru atât'a pohnela nu este pentru d'insele, de nu ratecesce diu'a, totu se insiela elu de multe ori noptea, viseza, si bucur'a provenita de aci câte pre unulu ane-lu confunda, in câtu demaneti'a numai cu atentie mare pote destinge, ore vediut'a realitate, ori numai visu insielatosu.

Deci pentru-că unii suntu incantati de starea beserecei nostre, nu urmeza, că ace'a sê fia intru adevera incantatoria. Pentru că se dau omeni, ce lauda progresulu beserecei nostre, nu urmeza, că ea in faptu sê fia inaintatu multu.

Ci sê ne uitămu pre unu minutu in faci'a beserecei nostre, precumu ni e cunoscuta, sê judecăm apoi dupa autopsia, ore inaintatu-a multu ori numai pucina? Si deca amu inaintatu, multu pucinu, sê judecăm cari au fostu causele acelei inaintări? ore uniunea ajutat'a progresulu sê l'a impedeatu?

Ori-ci-ne va concede bucurosu, că uniunea a medi-locitu atingerea romaniloru traianiani de sinulu mamei loru naturali, a Romei betrane; că prin acest'a atingere s'a redescaptatu instinte amorfite, s'au aprinsu sentieminte, au reinviatu suveniru mai de totu confundate in abisulu uitării. Anim'a romana a trasaritu la revederea monumentelor, ce ne lega de pamentulu Italiei si pana astadi respandescu a supra-ne radia d'in glori'a celui mai ilustru intre poporele pamentului. Sbaterile ei, o data pornite in centrulu Daciei, curendu s'au propagatu pana la Tis'a si pana la mare?

Cine ar' fi, care sê nege acest'a, cine ar' fi, care sê traga la indoieia marele servitiu, ce uniunea prin episcopii, basilittii si scolele blasiane*) a facutu redescaptării si culturile nationali romane?

Si deca tota lumea l'ar' negă, eiu totu ar' remane neatinsu, pertru-că este adeveru, ca lumin'a sorelui, si adeverulu remane in veci, chiaru si deca tota lumea l'ar' fi ignorandu.

Nu disputăm noi dara inaintarea natiunei nostre de unu seclu si mai bine. Nu dicemu, că beserec'a nostra intru tote s'ar fi aflandu astadi mai ven. de câtu in temporele de mai inainte. D'in contra marturisimu cu placere, că intru unele a facutu progresu frumusielu.

Marturisimu si ace'a, că uniunea forte multu a ajutat beserec'a si natiunea nostra intru anevoios'a opera a progresării.

Inse ace'a negăm cu totulu, că progresulu nostru ar' fi de a se deriuă numai si numai d'intru uniune. Au cele alalte confesiuni de locu nu au sporitu? Si ca se nu imprumutăm exemple de la altii,

*) Cu mare sfiela amintiramu aci de blasiani si orari merite ale lor, pentru-că astadi e la ordinea d'ilei a sing'a supr'a Blasiului si a-lu defaimă in totu modulu politicosu. Magiarii-i arunca, că este instrumentulu absolutismulu, inimicu juratu alu progresulu si constitutiunei, — eradicant, că este prea liberalu, cercatoriu de aur'a poporale si contrariu absolutismulu episcopale, — nunciatur'a d'in Viena-lu infrunta, că e prea schismaticu, — Valentinu de la Reformalu- cara, că e prea popistasiu, — unii imputa crescatoriloru d'intr'insulu, că aru fi prea imbuibandu tonerimea cu idei liberalo, — altii vinu in Concordia, sê spuna la lume, că erimea in Blasiu nu invetia, de câtu despotismu, ura etc. Dupa tote aceste Blasiulu, sê nu scia, ce-i este detori'a, ar' cupetă voia de a rogă pre bunulu Ddieu, sê-lu iă de pre faci'a pamentului, si sê-lu mute in sinulu sêu spre a gustă o data d'in starea ace'a Blasiului de totu necunoscuta, la care lumina dice „pace.“ Nota aut.

Acest'a este cord'a principale de aici incolo. De ince inse sortea natiunei este forte amara, poetulu pe totu pământu se coprinde d'o dorere, d'o desgustaro de lume.

Nu e destulu atâtu, elu despereza chiar' de binele, de obiectulu sêu, de predilectiune. In acestu sfasiatioriu pământu elu intreba pe inaltulu guvernatoru alu universului:

Dece nu faci o! domne, minuni ca si 'n pustia,
Cu popululu Judeei, prin Moise Omulu sêu!
Se scoti d'in jugu p'o ginte, ce geme in selavia,
Cerendu intre suspine, s'o scapi d'atât'a reu!

Acest'a desperare cu atâtu lu-apasa mai tare, că-ci vede, generatiunea presente nu areta potere, nu areta zelul d'a potè smulge d'in pulberea in care este aruncata, si a se salta la o pusestiune demna de unu poporu.

Dormiti, dormiti in pace, voi, umbre d'in morminte,
A vostre suvenire, ce suntu ni le-ati pastratu,
Santu limb'a si relegea, er' zelulu celu ferbinte,
Ce-aveati spre genulu vostru, in voia mormentatu!
Ferice de voi umbre, că lege nu ve lasa,
Sê revedeti apusii nepoti de pre pamentu,
Că-ci altfelu tirani'a si jugulu ce-i apasa.
De locu v'aru reimpinge in sarbedulu mormentu.

Totu d'aici se vede, că poetulu nu traesce nici in prezenta, nici in viitoriu, fără in trecutu.

Elu maresce unu tempu, la care nu ne mai potemu intra sub nici o consideratiune. Decaderea natiunei nu este

cari au fostu mai favoriti de sorte, de câtu noi: sê cautăm numai la clerulu orientale d'in Ardealu.

Afla-se clerulu orientale, ortodocsu d'in Ardealu si pârti, totu unde eră in d'ilele craiului Apafi? Metropolitanulu ortodocsu mai este obiectu de batjocura si tortura brutale ca metropolitanulu Sav'a? Suntu mai multu ca 20 ani, de candu clerulu ortodocsu gusta si elu ore-care libertate, si intru acestu tempu scurtuti a facutu progresu, de care noi ne bucurăm, era laudatorii si glorificatorii progresării nostre sê sparia, si nu fără cuventu, că progresulu acela e giganticu in alaturare cu alu ori-cărui cleru unitu, fia macaru si a celui de la Orade, pre care asiă frumosu-lu vediuramu laudatu in colonele aceste.

Ci bine se fimu intielesi, nu dicemu, că ortodocsii nostri aru fi standu pre unu fuscelu mai inaltu de cultura si bunastare materiale, de câtu oradanii. Ci afirmăm numai, că progresulu facutu de ei in tempulu mai recente e multu mai mare, ca celu facutu de uniti, chiaru si deca d'in uniti vomu caută numai la acei-a, ce in ce'a ce privesce starea materiale, se afla mai bine, adeca la oradanii. Sustienendu acest'a notăm cu placere simptomele de progresu, romanismu, ce se manifesta in pârtile Oradii; cum si ace'a, ce este cunoscutu la tota lumea, că nu ultramontanii suntu sustienetorii si propagatorii dinsului.

Spiritulu tempului a fostu, care a dusu pre romanii uniti inainte, er' nesulu cu Rom'a si imbunătățirile materiale, ce au provenitu de aci pentru clerulu nostru numai au ajutat si intetit progresulu intru unele si pana la unu tempu, intru care prendiendu a semtă omenii nostri maestriile ultramontanismulu, incepura a fi cu recela, neincredere si a se teme de uniune, ca si de una, ce in locu de salute ar' fi amenintandu a versă pericle preste capetele celoru, ce o au imbraciatu.

D'in tempulu acestu-a uniunea incepe a nu fi mai multu ce'a ce fusese. . . Ci sê ne reintercemu la firulu inceputu.

Negăm si ace'a, cumu că uniunea nu s'ar fi pututu si nu s'ar' fi cadintu sê iè cu totulu alta dereptiune intru desvoltarea sa.

Negăm simplamente, cumu că delaturarea sinodelor si sugrumarea libertății beserecei ar fi fostu necesaria pentru sustinerea s. uniunii si pentru acastigarea celui bietu de sporiu, ce amu facutu.

Si facia cu aceste afirmăm, că pre langa desvoltarea vietii sinodali, pre tota line'a de la Klein si pana la Siulutiu, beserec'a ar fi sporitu neasemenatu mai multu, numerulu credintiosiloru in locu de a scade s'ar' fi inmultitu, averea ei ar' fi crescutu indiecitu, libertățile ei si ale credintiosiloru s'aru fi regulatu, clerulu s'ar' fi scutitu de arbitrariulu episcopiloru, cari dorere! de multe ori lu trateza ca pre una ceta de sierbitori ai loru.

Tote aceste le dicemu, fără sê aducemu pentru dinsele probamente. Acest'a facemu, pentru-că stim'a câtra o. p. alu acestei foie ne impedece de la argumentări pentru a demustră lucruri, ce suntu chiare, ca si lumin'a sorelui. —

Se resumăm:

Nesuintele ultramontaniloru de a nemici dati-nele si asiediamintele beserecei nostre au stricatu forte multu beserecei unite, ultramontani si iesuiti mai popistasi, de câtu pap'a suntu si in sinulu beserecei nostre, — acesti iesuiti cu barbe si impulpa a ne nemici sinodele pentru totu deaun'a si a ne bagă sub jugulu absolutismulu episcopale, — prin carele d'in urma esistenti'a beserecei nostre se pericliteza. Este cene-va fiu credentiosu alu acestei

vin'a generatiunei. Injuri'a temporiloru, tirani'a asociata a poporeloru conlocuitoire si confinie, invidi'a, ur'a eredita asupr'a unoru fii ai celui populu, care a pusu sub petiore tota lumea, si a infrantu d'atâte-a ori cerbicea barbariloru — éta ce ne-au imbrancitu pe noi!

Daca poetulu vedeă inadeveru generatiunea decadiuta, decaderea n'a causat'o aceea generatiune, că-ci ea a eredit'o de la parinti sêi. Fara indoieia suntu mai culpabili parinti, cari suferu a se calcă in pulbere, decâtu fii, cari au ereditu, au nascutu, si au crescutu in pulbere, că-ci este imposibilu a o scutură deodata.

Acest'a o recunosce si poetulu candu dîce.

Esti voi umbre morte, eroii ginte mele:
Sê dati dovedi la lume, ce-atâtu v'a innegrutu!
Strigati in gur'a mare, că voi atâte-a rele,
Ce cerca stranepotii nu v'ati vinovatitu.

Mai caracteristicu este acestu periodu in reportulu limbai si alu tehnicei poesiei.

Poetulu numai este nevoitu a află antăiu ideile, apoi a caută dupa vestiminte, dupa limba, ca sê le imbrace, precumu trebuia sê faca in periodulu primu. Procesulu intre ideia si materia nu mai este separat. Limb'a nu succede ideei. Ambele nascu d'odata incorporate, incarnate un'a cu alt'a. Tehnic'a inca este fipsata. Precum ideile suntu grave, asomenea este si metrulu. Poetulu d'aici incolo numai candu mai ese d'in versulu jambicu de 13—14 petiore, care a noi tiene loculu esametrlui grecu-latinnu.

basereci si alu natiunei, luere pentru frangerea nesuintelor dușmane baserecei si natiunei nostre; luere pentru reactivarea sinodelor protopesci si episcopesci; luere pentru dereptala de alegerea parochiloru si alu episcopiloru; luere pentru curățirea strainismiloru apusani, ce inimicii nostri seculari sêu nisce egoisti devotati cu totulu si-ei au intrudusu spre stricarea nostra. m. m.

Copiele Plenipotintieloru,

alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, sustenuta Maicestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

XXV. Plenipotintia.

Data in Desiu, 28 octovre, 1866.

Suscrisi: Gabrielu Buzura, m. p. nobilu de Holtmező si propr. in Bl. Poiana si in mai multe comune, Andreiu Palmetu, m. p. parocu gr. c. in Caticanu si propr. in Salathiu, Petru Contisiu, m. p. docinte si propr. in Blanche Pojana, Teodoru Busticu, m. p. propr. in Captianu, Basiliu Siuteu, m. p. docinte in Deesiu, Vasiliu Casa, m. p. protopopu in Chetieu, Atanasiu Girau, m. p. propr. in Magura, Ioane Bohetielu, m. p. notariu si propr. in Magura, Ioane Romanu, m. p. propr. in Magura, Alesandru Hosu, m. p. nobilu d'in Glodu si propr. la mai multe comune. Gabriele Barbulu, m. p. nobilu si parocu gr. c. in N. Borsa si propr. in mai multe Comune, Petru Rednicu, m. p. cantoru si propr. in Glodu, Teodoru Rednicu, m. p. nobilu si propr. in Glodu, Ioanu Hosu, m. p. propr. in mai multe comune, Iosifu Vajda, m. p. propr. in Glodu, Dimitriu Rednicu, m. p. d'in Glodu, Constantinu Oniga, m. p. propr. in Magura. si docinte in Soesmező, Ioane Bode, m. p. parocu gr. c. in Dealu-mare si propr. in Lapusulu ungurescu, Ioane Rednicu, m. p. notariu si proprietariu, Vasiliu Coruliu, m. p. nobilu, cantoru si propr. in Deesiu, Vasiliu Andreiu, m. p. parocu si propr. in Corueni, Georgiu Cristea, m. p. notariu si propr. in Corueni. Vasiliu Goronu, m. p. propr. Ionu Burubu, m. p. propr. in Bl. Poiana, Alesiu Nemesiu, m. p. parocu si propr. in P. Capelnasiu. (26.)

XXVI. Plenipotintia.

Data in Turd'a, 3 noemyre 1866.

Iacobu Lugosianu, m. p. parocu si v. protop. rom. d'in Turd'a, Ioane Munteanu, m. p. parocu in Sacelu, Ioane Immie, m. p. curatoru gr. c. d'in Filia de diosu, Ioane Romanianu, m. p. parocu gr. c. in Sandu, Nicolae Vana, m. p. cantoru in Sandu, Stefanu Potosianu, m. p., Atanasiu Abrudanu m. p., Vasiliu Nironoiu, m. p., Vasiliu Gaja, m. p., Teodoru Rusu, m. p. Alesandru Balintu, m. p. parocu gr. c. in Santu-Martinulu de Josu, Teodoru Papu, m. p. parocu gr. c. d'in Micusiu, Nicolau Papu, m. p. parocu in Copandu, Samuilu Vana, m. p. cantoru in Copandu, Iosifu Florianu, m. p. docinte in Turu si Comitigu, Alesandru Popa, m. p. docinte in Micusiu, Stefanu Porutiu, m. p. parocu gr. c. d'in P. Cianu, Nicolau Popu, m. p. parocu in Comitigu, Lazaru Brumariu, m. p. curatoru, Petru Ratiu m. p. parocu gr. c. in Tard'a Vechia, Georgiu Mezei, m. p. docinte gr. c. in Turd'a vechia, Dimitriu Ratiu, m. p. propr. in Turd'a vechia, Leonu Baritiu, m. p. propr. si negociatoriu, Stefanu Ratiu, m. p. propr. in Turd'a vechia, Ioane Farcasianu, m. p. docinte in Hasdate, Titu Pancasianu, m. p. par. gr. c. in Hasdate, Georgiu Porutiu, m. p. proprietariu, Augustinu Porutiu, m. p. doc., Ioanu Porutiu, m. p. cantoru, Ioanu Fraltanu, propr. Joane Vana m. p. teologu abs., Vasiliu Pinte, m. p. par. gr. c. d'in Rachisiulu romanu, Masimu Popu, m. p. doc. in Petridulu de susu, Ioane Rusu, m. p. par. gr. c. in Lita Romana, Ioane Olteanu, m. p. doc. in Lit'a Romana, Simione Iliu, m. p. notariu, Petru Vlasa, m. p. Uj Tordai Májer Damianu, m. p. kereskedő. (38.)

In acestu periodu se distingu „Glasulu unui Romanu“, si „O privire de pre Carpati.“ Aceste piese esprima ideile fundamentali d'in acestu periodu, er' celelalte suntu numai variatiune asupra lor, sêu uvertura, cum se dîce in musica. In cea d'antăiu, — dupa o apostrofa plina de amaritiune, că ore cine conduce destinela omenimei? Cum se intimpla, de creatoriulu scie de miscarea unui verme; er' despre luptele si nevoile unui populu nu se scie de unde provinu? Se pote, si este dreptu, ca nepotii sê suferu pentru peccatele strabuniloru? — se adreseza la umbrele d'in mormente, sê se scole si sê se dechiare, că ele n'au facutu atâte rele ca fii lor sê merite o asiè certare amara. Provoaca muntii si locurile unde s'au castigatu invingeri, sê spuna daca n'au fostu romanii acei'a cari le-au castigatu, daca cei mai mari eroi, ca Corvinu, n'au fostu romani. D'in aceste apoi deduce, că romanulu nu pote se piera nice odata.

Acest'a piesa este inspirata de virtutea romana d'in trecutu, si de speranti'a in viitorulu romaniloru.

D'in contra a dou'a piesa este vocea desparata a Casandrei, cum dîce insu-si poetulu, d'in fericire inse cu aceea deosebire, că temerile Casandrei s'au realizatu, er' ale poetulu nostru, patru ani mai tardiu, s'au intorsu chiaru in contrariu, in bine. Genulu Romei nu a apasu, elu a reinviatu!

(Va urmă.)

XXVII. Plenipotintia.

Data in N. St. Iacobu, 28 octovre 1866.

Georgiu Lazaru, m. p. v. protopopu, Petru Ales. Vlasa m. p. parocu gr. c. in Ar. Gyeres, Basiliu Caputianu, m. p. docinte in Ar. Gyeres, Basiliu Campeanu, m. p. economu, Iosifu Coltoru, m. p. parocu gr. c. in Ar. Luna, Constantinu Sodinu, m. p. docinte in Ar. Luna, Nicolau Tamasiu, m. p. parocu gr. c. in Grindu, Ioane Popu, m. p. cantoru, Alesandru Juliu m. p., Ioane Julianu cant. si doc. Ioane Suci, m. p. parocu gr. c. in Chetia, Ioane Pecurariu, m. p. docinte, Demetrie Pecurariu, m. p. economu, Iacobu Germanu, m. p. parocu gr. r. in M. Chetia, Teolilu Popu, m. p. parocu gr. in Hodorau, Basiliu Popu, m. p. jude, Georgiu Germanu, m. p. parocu gr. c. in Gr. Cristuru, Ioanu Nagiu, m. p. notariu, Demetrie Petricasiu, m. p. parocu gr. c. in Sacraiu, Ioane Moga, m. p. parocu Irthiu, Pantilimonu Bucuru, proprietariu, Macarie Serbu, m. p. in Irthindu de diosu, Michaelu Vlasa, parocu gr. c. in Cocu, Ioane Cenariu, m. p. notariu in Cocu, Nicolau Deacu m. p. parocu, gr. c. in M. Tohatu, Nicolau Moldovanu, m. p. parocu in gr. c. in Ciciudiu, Simeonu Mauritiu, m. p. notariu in Ciciudiu, Georgiu Vlasa m. p., propr., Iosifu Vlasa, m. p. propr., Georgiu Farca, m. p. par. gr. res. in Ciciudiu, Artemie Lupanu, m. p. propr., Georgiu Vlasa, m. p. juristu abs., Stefanu Nimatiu m. p. propr. (33.)

XXVIII. Plenipotintia.

Data in Tirimi'a mare in 22 octobre 1866.

Gabrielu Fogarasiu, m. p. protop., Isaia Moldovanu, m. p., Georgiu Raduti, m. p., Stefanu Faustulu, m. p., Nicolau Popescu, m. p., Nicolau Popoviciu, m. p., Ioane Popu, m. p., Filonu Popu, m. p., Arimbu Popu, m. p., Stefanu Utia, m. p., Georgiu Honch, m. p., Vasile Geraru, m. p., Daniann Amtriu, m. p., Ioanu Rogosanu, m. p., Georgiu Popu, m. p., Vasile Tocaciu, m. p. Michaila Siuteu, m. p. (17.)

Noutati Straine.

FRANCA. Comisiunea bugetaria a corpului legelativu si-a inchiaiatu discutiunile; rezultatul lor nu e pre favorabilu pentru regimu, ca-cu comisiunea pretinde, ca statulu efectivu alu armatei se reduca cu 50,000 ostasi; afara de acest'a se sterga diece milioane d'in sum'a p eliminata pentru edificarea cetatiloru, si se se refusa urcarea soldului oficiariloru cu 9%, milioane. De alta parte comisiunea nu voiesce a vota pentru lucrurile publice o suma mai mare, de catu in anii trecuti, ci proipecteaza, ca spre scopulu acesta se se edee 30-40 milioane de asemnatiuni tesaurariale pana la sum'a de cinci sute de milioane. — Pentru reducerea detoriei pendinti de stat, care face 1100 milioane, comisiunea cere, se se intrebuintieza fundurile caseloru de pastrare, si anume rent'a de optu milioane, a casei pentru dotatiunea armatei, preste totu dara unu capitalu de 180 milioane, si atunci imprumutulu intentiunatu s'aru pot restringe la 460 milioane. Conclusele acestea ale comisiunii bugetarie, afara de insemnatarea finantiaria, sunt forte ponderose si in privinti'a politica, ca-cu re-

ducundu spesele pentru militia, dau sucursu la mai multe intreprinderi de folosu publicu si inaugureza er'a paci.

Regimulu a datu dovada noua, cum esplica elu libertatea alegeriloru. Deputatulu opusetiunалу d'in despartimentulu Dordogne a cerutu de la prefeptulu acelei despartimentu concesiunea, pentru a tienè adunãri cu alegatorii partidei sale; prefeptulu se adreseza cãtra ministru, siãcestu-a opresse tienerea de adunãri. Asiè abuzeza regimulu cu sufragiulu universalu, si dupa ce a compusiu in modulu acestu-a o camera flesibila, apoi cutedia a afirmã cã acea camera dã espresiunea fidela dorintieloru tieri. Alta proba de iubirea intimã a regimulu cãtra libertate e procedur'a fatia cu Lemonnier, care voiã a tienè prelegeri sciintifice publice, dar nu i-s'a concesu, pentru cã femeia lui Lemonnier e fundatori'a scoleloru libere de fete, si ca atare forte reu veduta la clericali, acesti-a inse trebuie crutiati, ca-cu, pre cum e de comunu cunoscutu clericali sunt propt'a cea mai puternica a guvernulu; acest'a o scimusi noi romanii d'in propri'a esperiintia cu clericali nostri, columnele cele mai incredintiate ale ori caru uiregimu.

MUNTENEGRU. In diu'a floriloru candu se serbã si in Serbi'a liberarea tieri prin Milos Obrenovicu, se tienu si langa Cetinje o scupstina (adunare) extraordinaria. Principele Nicolau invitã la adunarea acest'a constituanta pre toti senatorii, vodii, serdarii si capitani. Elu deschise scupstin'a prin o cuventare scurta, dar marcata, dandu espresiune sentiminteloru sale, ce le nutresce pentru principatulu Serbiei, face atenti pre reprezentantii natiunei, cã bravur'a si armele nu-su factorii singuri, cari sustienu unu statulu si e de lipsa-si o administratiune buna, si guvernare corespundientoria. Dupa cuventarea principelui se denumã — presiedinte si vicepresiedinte la senatu. Dupa acest'a se clasificara bunurile statulu in doue pãrti. Bunurile lumesci se voru manipulã prin unu comitetu compus d'in 3 persone destinsse, era celea basericesci prin mitropolitulu. Dirigerea trebiloru interne se incredintã senatulu, si numai in celea externe va dispune principele.

Varietati.

**** (Transilvani'a)** foi'a Asociatiunei transilvanice pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu in nrulu 10 impartesiosce urmatorii articli interesanti: Despre istori'a Transilvaniei dupa C. E. Mico (II), comerciulu anticu si modernu (continuaru, una epistola in limb'a latina a lui Petru Maioru cãtra dr. Vasile Popu, conspectu despre cartile daruite de Ministeriulu cultelor si instructiunii publice in Romani'a de preste Carpati, Asociatiunii transilvanice (la nrul 51 tom.), cãto-vada despre academi'a magiara; o epistola privata a dlui G. Baritiu cãtra redactiunelu „Amvonulu” si „Familiei”, nr. 164 si 171—1867 d'in protocoalele siedintieloru extraordinarie a le comitetulu asoc. trans. rom., si mormentele antice romane descoperite la Bud'a.

**** (Asasinatu.)** In Mezzolombardo se intemplã urmãtorulu casu infortoriu: Unu olariu cu numele Albinus, de etate de 43 ani, si parinte la 7 prunci, a locuitu in casa o merciantelui Iosifu Z. Olariulu saracu, remanendu in restatã cu ce-va d'in tributulu casei, fu inactiunatu si in urmasentintiei aduse de tribunalulu era a i se vinde mobiliele. Merciantele cu soci'a sa nu erãu a casa, numai feta loru Felis, de 21 de ani, maritata si mam'a unui copulu de 3 ani. Tenerea neveta voi a estã la strada, candu trecea inse pãcurte se apropiã de d'in-sa Albinus si o rogã ca se nu cãvendiarea mobililoru. Neveta a respunsse, cã ea nu-este domniacasei, de la ea nu depinde acest'a si schimbandu inca cãto-cuvinte ajunsera ambii la porta. Aici A. duse cãtra ea, „Si tr'adeveru nu esti in stare a oprã vendiarea mobililoru” a momentulu acel'a scose unu pumnariu si lu infipse in peptu inocintei nevete. Muieru inundanta de sange strigã „Domoriu” si-si acoperã ran'a cu man'a. Olariulu inse a infipse pumnartulu abie scosu si a duoa ora totu in acel'a-si locu ramdu-cumplitu si man'a cu care se aporã si impededã cãrgesangelulu, si dupa ce i mai dedũ o impunsatura fugi. Neveta inspaimantata si invelita in sange a mersu pana in struitur'a la a casei, unde in urmarea strigarei, venira ajutoriu mai multu omeni.

**** (O predica curiosa.)** Impartesimu dupa f., Wanda unu casu caracteristicu despre armele cu care se lupta tãtãmea rom. cat. D'in o comuna d'in decanatul Freiwaldauulu se scrie urmatorii scire: Unu capelanu de acolo a cãnatu cu prediciunã sa tienuta in 29 martiu o indignatiune generale, atacandu fãra crutiare barbatii de statulu la lãitãniei, dochiãrandu-i de demoralisatoriu ai poporulu. Nu fi inse de prisosu a citã cãto-va pasuri d'in predic'a mernata. Èta dara ce d'ice d. capel. „Despre tãtãmea legi au sucosu a aduce la carm'a statulu atari persone, cari neni o lege, si ca satanu se grabescu cãtra iadu, fiindu cãsonelã acestea dau atari legi, in intielesulu cãtorã d. p. se omori prunculu sãu nelegiuitu, fãra de a fi inchisu. O mãmã inse casatorita legalmente pentru ataru casu va fi trasa la cescu. Caus'a acestei-a anomalie — continua predicatorulu sunteti voi, ca-cu voi i-ati alesu.

**** (Teatrulu nationalu serbescu.)** In siedinti'a d'in la a casei represintãtorulu deputatulu Branovatzki sustinutã o petitiune, pentru subventiunarea teatrulu nationalu serbescu d'in Neoplanta. Petitiunea se transpuse la comisiunea bugetaria.

Scire electrica.

Bucuresci, 8 mai. In siedinti'a Camerã asta-di Carpu face interpelatiune in privinti'a cãmintelor de la Bacãu. Dupa respunsulu ministru Hurmusachi face urmatorii motiune: Camerã spinge acuzarea nefundata despre persecutarea vilor, si aprobandu procederea guvernulu, la ordinea d'lei. D'intre 91 de deputati 47 au votat pentru motiune, cei-a-lalti n'au votatu.

Proprietariu, redactoru respundientoriu si editoru
ALESANDRU ROMANU.

Cursurile hartiiloru la burs'a de Pest'a in 7 maiu.

	Vend.	tien.
a le Banci com. de Pest'a	648	653
„ „ „ si industriale	195	197
„ „ „ industriale de Pest'a	232	235
„ Institut. de Cred. ung.	79	70
Actiunile casei de pastr. pestane	1420	1470
„ budense	407	412
„ Societ. morei art.	1270	1280
„ morei vapor. „Panonia”	1745	1780
„ I. mor. vap. de Budapesta	745	750
„ Asiediam. fabric. in Bud'a	382	364
„ mor. vap. „Concordia”	780	800
„ mor. vap. regesca	500	510
„ mor. vap. priv. de Segedinu	635	645
„ rafin. de spiritu	545	550
„ I. Societ. ung. de asecur. gener.	675	680
„ Societ. asecur. „Panonia”	228	230
„ „ „ „Patria”	208	210
Actiun. Tunelului	76	78

Preturile graneloru, piati'a de Pest'a, in 7 maiu.

	Greutatea in		Pretulu m-	
	pundi.	surei.		
Grãu	de 83 p.	5.30	5.40	
„	84 „	5.50	5.60	
„	85	5.70	5.90	
„	86	5.95	6.5	
„	87	5.20	6.30	
„	88	6.40	6.50	
Mestecatu	—	—	—	
Secara	78-80	3.85	3.95	
Ordiu	66-68	2.45	2.70	
„	68-70	2.20	2.30	
Ovesu	45-47	1.63	1.68	
Porumbu (Cucurudiu)	80	2.80	2.85	
Fasole (noua)	—	5.—	5.50	
Meiu	—	3.—	3.20	
Rapitia	—	5.87	6.—	
„	—	5.75	5.87	

Cursurile la Burs'a de Vien'a, in 6 maiu a. c.

	fl.	cr.		fl.	cr.
a le Banci de scontu, austr. inf. de cate 500 fl. v. a.	590	—	Cu 5% detto, emisiun. 1862	—	—
a le Banci anglo-austriane, de cate 200 fl. (argintu)	127	25	„ 5% ale Calii statulu	—	—
a le Instit. de cred. fonc. austr. de cate 200 fl. (argintu)	170	—	„ detto emisiun. 1867.	—	—
a le Banci Comerc. triest. d. 500 fl.	—	—	„ 3% ale Calii de sudu	—	—
a le Societ. navig. pre Dun. 500 fl. c.	497	—	Bonuri cu 6% p. 1875-76	—	—
a le Lloydulu	220	—	„ detto 1870-74	—	—
a le Morai cu vaporu, Vien. 500 fl.	430	—	Cu 5% Cal. fer. nord.	100	fl. m. c.
a le Societ. g. de gasu	277	—	„ 5% detto	100	fl. m. c.
a le Puntii de feru, Pest'a 500 fl. m. c.	380	—	„ 5% detto	100	fl. m. c.
			„ 5% de Glogn. vech. de 100 fl. m. c.	—	—
			„ 5% Boem. vest.	100	fl. arg.
			„ 5% Pardubitiu	100	fl. v. a.
			„ 5% detto in arg.	—	—
			„ 5% Carlu-Ludovicu	300	fl.
			„ 5% detto a dou'a emisiune	—	—
			„ 5% Navig. p. Dunare 100 fl. m. c.	—	—
			„ 5% Loyd	100	fl. m. c.
			„ 5% Industr. d. feru, boem. de cate 300 fl. in arg.	—	—
			„ 5% Loup.-Cernauti	—	—
			„ detto emisiun. d. 1867	—	—
			„ 5% Ardelonesci de	200	fl.
			„ 5% Cal. f. nord. boem. de 300 fl.	—	—
			„ 5% Cal. f. Rudolfa de	300	fl.
			„ 5% C. f. Franc. Ios. de	200	fl.
			Devise.		
			3 l. n. e.		
			Amsterdamu,	100	fl.
			Augusta Vindel.	100	fl.
			Berolinu	100	talari
			Francofurtu	100	fl.
			Amburgu	100	M. B.
			Londonu	10	p. sterl.
			Milanu	100	lire u.
			Marsilia	100	fr.
			Paris	100	fr.
			Valute.		
			Corono imp.	—	—
			Galboni imp.	—	—
			Auru al marcu	—	—
			Napoleonoru	—	—
			Friederich-d'oru	—	—
			Luid'oru, nemtiesci	—	—
			Suverani angl.	—	—
			Imperiali rusesci	—	—
			Argentulu	—	—
			Talerii Kenninui	—	—
			Asomnat. erar. prusesci	—	—
			Oblegatiuni de Prioritate.		
			Cu 5% Cal. fer. Elis. de 100 fl. m. c.	100	50
			„ 5% detto 100 fl. v. a. arg.	83	75